

**Střední škola stavební a strojní, Teplice,
Fráni Šrámka 1350/1
415 01 Teplice-Trnovany**

pracoviště Krupka

**PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY
školní rok 2022/2023**

Kateřina Burgerová

Minimální preventivní program

1. Charakteristika školy

- Budova školy je jedním z pracovišť SŠ stavební Teplice. Tvoří ji jedna budova, ve které se nacházejí pracoviště pro odborný výcvik (přízemí, 1. patro, část 3. patra, většina bočního traktu školy) a prostory pro teoretické vyučování (2. a část 3. patra). Ve druhé budově je využíváno pouze nejvyšší patro, je zde tělocvična. První a druhé podlaží je nevyužívané. Vchod je zamčený žáci sem chodí v doprovodu vyučujících. Vyučují se zde žáci z pracoviště Krupka a na pracovištích odborného výcviku i z pracoviště Teplice. Velká většina žáků do školy dojíždí.

Jedná se o městskou školu, která stojí na konci Krupky.

V letošním školní roce probíhají ve škole stavební práce. Bude nutné dbát na zabezpečení bezpečnosti žáků (dozory, označení), ve škole se pohybuje více lidí a práce probíhají na místech, kde probíhá výuka. Rekonstrukce probíhá i z vnější části budovy, na dvoře parkují auta a v nutných případech tam přijíždějí auta, která přivážejí materiál.

- Materiálně technické vybavení – v prostoru budovy školy není mnoho míst, která by mohla být využívána i v rámci prevence. Rekonstrukce by měla rozšířit počet prostor, které bude možné ve škole využívat. Tělocvična je prostorově i vybavením nedostačující, v objektu školy nově vzniklo workoutové hřiště, které bude po dokončení všech prací využíváno pro výuku. Posezení pro žáky před administrativní budovou je využíváno před zahájením vyučování, o přestávkách i při netradičních formách výuky. Vjezd do areálu školy je uzavřen, ale provoz je kvůli probíhajícím pracím velký. Situace je řešena ve spolupráci s vrátnou, která při vjezdu vozidel žáky zastavuje.

Žáci mohou opustit školu jen s propustkou od některého z vyučujících. Toto opatření snižuje předčasné odchody žáků z vyučování a znesnadňuje opouštění školy v době přestávek (např. pro nákup svačiny). Je připravován dveřní systém, který bude evidovat odchody a příchody.

- Vnitřní zdroje školy
  - odborná literatura a časopisy
  - videotéka
  - nástěnky

- Riziková místa
  - prostor před školou (provoz automobilů)
  - WC
  - školní dvůr (provoz automobilů)
  - málo využívané části školy
  - málo přístupná místa ve svahu za školou
  - zadní dvůr
  - místa, kde probíhá rekonstrukce

2. Cíle minimálního preventivního programu

Důležitou podporou pro následující oblasti je vytváření wellbeingu na našem pracovišti, což se nám poměrně daří. Je zde přibližně 200 žáků, a to umožňuje osobní kontakt mezi pedagogy, ostatními zaměstnanci i žáky. Dveře kabinetů jsou v přítomnosti učitelů otevřené, což umožňuje žákům sdílet cokoli, co nesouvisí s výukou. Podporujeme zlepšování prostředí, ve kterém se žáci vzdělávají a jsou při tom využívány výsledky nejrůznějších aktivit, na kterých se podílejí samotní žáci. Vytvářejí si tím vztah k prostředí, ve kterém se vzdělávají. Snažíme se o vytváření vztahů založených na důvěře, spolupráci i zodpovědnosti všech zúčastněných.

Cílem výchovného působení v oblasti prevence je, aby se žáci naučili být odpovědní za vlastní chování a způsob života.

Týká se to zejména těchto jevů:

- předcházení školní neúspěšnosti
- násilí a šikanování, kyberšikana
- absence, záškoláctví
- kriminalita, delikvence, vandalismus a jiné formy násilného chování
- ohrožování mravnosti
- xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu
- užívání návykových látek
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství
- divácké násilí
- sekty a sociálně patologická náboženská hnutí
- nezdravý životní styl
- ochrana zdraví jednotlivce i kolektivu

Žáci získávají následující znalosti, dovednosti a postoje

- být si vědom následků svého chování a jednání
- umět posoudit rizika, která přináší užívání drog, jejich vliv na zdraví, budoucí zaměstnání i úroveň vzdělání
- dokázat odmítnout nabízenou drogu
- mít zodpovědný přístup k životu, zdraví, vlastní morálce a osobním hodnotám
- chápat význam vlastního zodpovědného chování vůči společnosti
- umět nalézt pomoc sobě i druhým
- umět si vytvořit vlastní pozitivní obraz, vážit si sám/sama sebe
- dokázat odhadnout případná rizika svého chování a tomuto chování se vyhnout
- znát právní důsledky šikany i kyberšikany, zastrašování a užití násilí

Žáci jsou vedeni:

- k rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- ke zdravému životnímu stylu (stravování, duševní hygiena, zodpovědnost za vlastní zdraví)
- k odolnosti proti stresu, negativním zážitkům a vlivům (práce s psychikou)
- k samostatnému správnému rozhodování
- ke schopnosti týmové práce
- ke schopnosti řešit problémy
- k podílení se na tvorbě prostředí a životních podmínek
- k pěstování právního vědomí

3. Realizace minimálního preventivního programu

V školním roce 2022/23 budou školu navštěvovat ukrajinští žáci. Budeme se soustředit na vytvoření klidného a bezpečného prostředí, pomáchat s odstraňováním případných problémů (jak osobních, tak ve školním prostředí). Většina ukrajinských žáků už v loňské školním roce navštivovala českou základní školu, znají náš vzdělávací systém a dobře se dorozumí se spolužáky i učiteli. Třídní učitelé, ale i ostatní vyučující budou věnovat zvýšenou pozornost vztahům ve třídě, tak aby bylo možné případné problémy ihned řešit. Budeme vycházet ze zkušeností z loňského školního roku, kdy nastoupili dva žáci, kteří měli zpočátku problémy s dorozuměním, ale velmi brzy došlo k velkému pokroku v jazyce a zapojení obou do třídního kolektivu. elativ zaměřovat na odstranění negativ z období distanční výuky v loňském roce.

I nadále se budeme soustředit na vytváření a podporu pozitivních vztahů ve třídách i učebních skupinách. Zde je důležitá práce TU, učitelů teoretického vyučování i odborného výcviku. Více hovořit se žáky o jejich pocitech, všimnout si jejich chování

během celého dne (při výuce i o přestávkách) a podporovat komunikaci a důvěru. V případě jakýchkoli pochybností či problémů okamžitě kontaktovat ZZ. Musíme sledovat i studijní výsledky a podporovat žáky ve vzdělávání. K tomu je možné využít individuální doučování i konzultační hodiny jednotlivých vyučujících.

Realizace prevence vychází také z podnětů třídních učitelů, kteří žáky znají nejlépe a mohou si tak všimnout případných změn chování, nebo narušených vztahů v třídním kolektivu.

Program je realizován začleněním do jednotlivých vyučovacích hodin (zejména český jazyk a literatura, občanská nauka, dějepis, informační a komunikační technologie, tělesná výchova). Realizace probíhá na základě dohody mezi metodikem prevence a jednotlivými vyučujícími, vždy ve spolupráci s výchovným poradcem. K realizaci programu jsou také využívány jednodenní akce (seznamovací akce, exkurze, sportovní akce, výlety). Spolupracujeme také s externími organizacemi (přednášky, semináře), zde vycházíme z aktuálních nabídek.

4. Předcházení školní neúspěšnosti

Pro předcházení školní neúspěšnosti je důležitá spolupráce mezi TU a jednotlivým i vyučujícími včetně učitelů OV. V případě ohrožení prospěchu žáka je důležité spolupracovat s výchovným poradcem i metodikem prevence. Je důležité pokusit se odhalit příčiny a s těmi pak dále pracovat. Nutná je i spolupráce se zákonnými zástupci, ty je nutné kontaktovat, informovat je a dohodnout se na řešení a následné spolupráci (konzultace, doučování, podpora vrstevnického učení, domácí příprava). V případě, že nedojde ke zlepšení výsledků, bude navržena změna oboru vzdělávání, tak, aby více odpovídala žakovým schopnostem a dovednostem.

5. Kroky ke snížení absence

Třídní učitelé pravidelně každý měsíc monitorují absenci žáků. V případě zvýšené nebo neomluvené absence kontaktují a informují zákonné zástupce a řeší i se žákem. Je dobré si uvědomit, že pro snížení absence je důležité příznivé klima ve třídě i ve škole, vztah s třídním učitelem i ostatními pedagogy a jasné vymezení pravidel.

6. Východiska programu prevence

Školské dokumenty pro oblast primární prevence

Zákony:

Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona

563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 379/20015 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem,alkoholem,návykovými látkami

Vyhlášky:

Vyhláška č. 72 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vyhláška č. 73 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

7. Účastníci programu primární prevence

ředitel školy

školní metodik prevence

výchovný poradce

třídní učitel

pedagogický sbor

žáci

rodiče

8. Plán akcí na školní rok 2022/2023

- uskutečnění seznamovacího akce pro 1. ročníky (spolupráce TU, metodika prevence a učitele OV)
- zajištění jednorázových akcí pro žáky (lyžařský výcvik, sportovní kurzy, zážitkové akce, akce dle nabídky spolupracujících organizací)
- práce se třídou (třídnické hodiny, okamžité řešení aktuálních problémů ve třídě)
- podpora třídních učitelů a učitelů
- spolupráce s metodiky prevence na všech pracovištích
- spolupráce s výchovnými poradci
- získávání nových materiálů pro metodika
- získávání propagačních materiálů pro žáky
- další vzdělávání metodika prevence

9. Spolupracující organizace

PPP Teplice

PČR Teplice

MP Krupka

Úřad práce

OHES

Městské a obecní úřady (oddělení sociální prevence, kurátoři pro mládež)

Člověk v tísni

Centra protidrogových aktivit

10. Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou informováni prostřednictvím:

- zápisů v žákovských knížkách, informačním systému školy
- třídních schůzek
- osobních konzultací
- informačních nástěnek
- www stránek školy

V Krupce 4. září 2022

Kateřina Burgerová
metodik prevence

Krizový scénář - Počáteční stádium

(autor: Renata Ježková, Mgr.)

Jak postupovat při objevení problému (informací od rodičů, žáků, vlastním pozorováním):

- nahlášení TU – ŠMP + VP – zvolí strategii řešení

!! CHRAŇTE ZDROJ INFORMACÍ !!

1. krok - Odhad závažnosti onemocnění informovat ŠMP, VP , (popř. TU)- dále v textu ŠMP, VP a TU

- velmi důležité je určit, jestli daný problém vyřeším (je to moje?) anebo jestli už problematika patří odborníkům (počáteční stádium, pokročilé stádium, neobvyklá forma šikanování - lynč)

4 kritéria:

- a) způsob chování a vypovídání obětí a svědků, je to moje pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním (viz. tabulka),
- b) závažnost a četnost agresivních projevů,
- c) čas – jak dlouho šikanování trvá,
- d) počet agresorů a obětí.

Oznámení vedení školy, nástin řešení a vymezení rolí (kdo, co bude dělat – jednotný postup).

2. krok - Rozhovor s informátory a obětí provádí ŠMP + VP (popř. ŠSP) - kabinet

- rozhovor s informátory (rodič, kamarád, kolega – kdokoliv kdo na problém upozorní)

- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- **důležité je chránit zdroj a obsah informací!**
- dostanu-li signál od kohokoli – začnu třídu pozorovat (přímé varovné signály – ověřování informací)
- důležitá je empatie – nedávat rady, jen vnímat i jakoukoli „scifi“ výpověď, VŽDY ověřit
- po odchodu informátora si vše zapsat

- rozhovor s obětí

- **! rozhovor musí být proveden tak, aby o něm ostatní nevěděli – možná pomsta agresorů**
- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- empatie, otevřenost
- důležitá je empatie – nedávat rady, jen vnímat i jakoukoli „scifi“ výpověď ověřit
- *neslibovat něco, co nemůžu splnit*
- důležité je vše si zapsat pro další potřebu

3. krok - Nalezení vhodných svědků ŠMP , VP, ŠSP + TU

- spolupráce s informátory a oběťmi – vytipování svědků

- důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí (sympatie x nesympatie oběti)
- ! nevybíráme si podle svých sympatií a podle jejich chování
- *výslech svědků nejlépe mezi čtyřma očima* (např. po vyučování, požádat o odnesení pomůcek do kabinetu), aby ostatní nevěděli (ochrana oběti)

4. krok – Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

- rozhovory individuálně !

- nesmí se konfrontovat oběti s agresorem, ani jejich zákonní zástupci- přecházení konfliktu! – viz. trojrozměrný pohled – šikana jako závislost

- konfrontace svědků (ale i tak max. 2 spolu) - pouze při protichůdných informacích !OPATRŇE!

5. krok – Ochrana oběti

- zvýšená pozornost ve školním klimatu (třídním)
- zpřísnit dozory (ošetřit pohyb dětí na záchodech, cestě do školy) a časté nahlížení do třídy o přestávce (nenápadně)
- po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat oběť doma,
- doporučit rodičům odborníka v PPP nebo v SVP, či v jiné instituci zabývající se touto problematikou,
- praktický lékař.

6. krok – Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- vnější obraz šikanování! (popis nemocného čili patologického chování)

- nutnost poskládané mozaiky informací, (důkazy, musím mít jistotu o tom, co se ve třídě děje - vztahy)
- konfrontace A – A (při rozporuplnosti informací – opět max. 2)

2 linie – rozdělení řešení: Linie Agresor a linie Oběť

7. krok – výchovná komise –

- za účasti vedení školy + metodik prevence + výchovný poradce + třídní učitel + rodič + odborník = seznámení s problémem (postihy agresorů – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, čl. 5 – výchovná opatření)

- Nástin struktury výchovné komise:

- Úvod, přivítání – *vedení školy*
- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – *vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)*
- Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – *vedení školy*
- Vyjádření zákonných zástupců
- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – *vedení školy*
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - *TU*
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - *TU*
- ***Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou - vedení školy***

Pozn. zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.

Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli) podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

8. krok – Linie Obět' : rozhovor se zákonnými zástupci obětí – TU, ŠMP, VP (popř. vedení školy)

- jiný den než výchovná komise, !individuální setkání
- sdělení zákonným zástupcům, co jsme v dané věci zjistili (závěry zjištění, domluva na dalších opatřeních)
- časový horizont pro sledování situace (14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima)
- **spolupráce (ochrana obětí)**

Kontakt na instituce / konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:

- Pedagogicko-psychologická poradna,
- praktický lékař,
- Středisko výchovné péče

9. krok – Práce s celou třídou

- **uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě (VP, ŠMP, TU)**
- nastavení pravidel – charta třídy (nutno dodržovat všichni!) TU + ŠMP a informování pedagogického sboru
- třídu neustále sledovat
- ozdravění třídy – dlouhodobý proces
- při nezastavení problematiky šikanování kontaktovat ŠMP, VP (přivolání pomoci – instituce zabývající se touto problematikou)

Prevence – kamarádské vztahy a bezpečné klima.

Postup při řešení počáteční šikany : „pedagogická chirurgie“

(zpracováno podle Koláře, M: Bolest šikanování, zpracovala Mgr. Renata Ježková)

- 1. Odhad závažnosti onemocnění**
- 2. Rozhovor s informátory a oběťmi**
- 3. Nalezení vhodných svědků**
- 4. Individuální rozhovory se svědky (příp. konfrontace)**
- 5. Ochrana oběti**
- 6. Výchovní komise**
- 7. Rozhovor s rodiči oběti**
- 8. Práce s celou třídou**

Strategie vyšetřování

Hlavní zásady:

- snahou musí být zabránit prozrazení toho, kdo o šikaně informoval, tedy ochránit informátory před pomstou agresorů
- vyšetřování obětí i svědků, ale i agresorů je realizováno tak, aby ostatní nemohli vyhodnotit, co kdo řekl!

Pět kroků vyšetřování:

1. rozhovor s informátory a oběťmi
2. nalezení vhodných svědků
3. individuální rozhovory se svědky
4. zajištění ochrany obětem
5. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

NIKDY NEKONFRONTUJTE OBĚŤ S AGRESOREM (i kdyby to žádali rodiče agresora; ochrana oběti je hlavní úkol)!

Při vyšetřování hledáte odpovědi na následující otázky:

Cíle vyšetřování: získání konkrétních informací :

- Kdo je obětí? Případně kolik je obětí?
- Kdo je agresorem, příp. kolik jich je?
- Kdo je iniciátorem, kdo aktivním účastníkem a kdo je agresor i oběť ?

- Co, kdy, kde a jak konkrétního dělali agresori obětem?
- K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
- Kde byli a co dělali, příp. jak reagovali ostatní?
- Jak dlouho šikanování trvá?

Výpovědi k jednotlivým otázkám je nutné důkladně zapsat a uspořádat do kvalitního důkazního materiálu.

Musíte mít jistotu, **jak šikanování konkrétně probíhalo.**

Nejdůležitější je **vypracování přehledu hlavních typů agresorů** (iniciátorů, aktivních účastníků a agresorů, kteří jsou současně oběti); u jejich jmen si poznamenáme přesné údaje kdy, kde, jak a komu co udělali. *(Potřebujete to pro sebe, abyste byli chráněni před stížnostmi rodičů agresorů.*

Struktura vyšetřování svědků a agresorů

- svědky povzbudit, podpořit, zajistit bezpečí;
- u agresorů a falešných svědků – moment šoku, překvapení – konkrétní důkazy jejich činnosti

Taktika vyšetřování

- pružná, alternativní
- závisí na odhadu vnitřního vývoje šikany, na věku dětí a na mnoha dalších okolnostech
- u počáteční je psychologicky měkká a odborně méně náročná , u pokročilé šikany je taktika psychologicky tvrdá a odborně složitá
- metody musejí mít vždy charakter překvapení a skrytosti.

1. Zahřívací předkolo je třeba navodit určitou atmosféru. Ta je jiná mluvíme-li s obětí a se svědkem a jiná při hovoru agresorem. Zatímco v prvním případě se snažíme vzbudit pocit jistoty a bezpečí, agresora naopak znejišťujeme, využíváme napětí, momentu překvapení a šoku.

2. Monolog V "zahřívacím předkole" "Monolog" můžeme ve vyšetřování vynechat. Slouží k tomu, aby žák - svědek nebo agresor svými slovy řekl, co se přihodilo. Někdy se zaplete do vlastní lži

3."Dialog" "Dialog" není dialogem v pravém slova smyslu, jde v něm o kladení otázek vyšetřovanému žákovi a o jeho odpovědi. Po celou dobu je třeba udržovat citové napětí. Nejběžnější variantou je tzv. přitlačení ke zdi. Agresorovi jsou nabídnuty nějaké polehčující okolnosti, když se přizná, zároveň je ubezpečen, že v případě dalšího šikanování bude nekompromisně potrestán.

4. Konfrontace Při rozhovoru s agresorem je důležité, na co se ptáme a jakým způsobem. Významnou roli hraje neverbální komunikace. Např. jak se na agresora díváme (dlouhý chladný pohled znejistí), v jaké jsme od něj vzdálenosti (příliš velká vzdálenost i přílišná blízkost zneklidňují), zda on sedí a my stojíme (pocit převahy). I kladenými otázkami agresora znejištujeme, hledáme v jeho slovech rozpory, chytáme se přeřeknutí atd. Konfrontace není nutná v každém případě. Někdy se dělá buď mezi svědky - aby se ujasnily rozpory - nebo mezi agresory. **Konfrontaci agresorů (posadíme je tváří v tvář) regulujeme, sledujeme rozpor mezi slovy a gesty.** "Neverbální komunikace je starší než verbální a je mnohem pravdivější," zdůrazňuje dr. Kolář.

Další výslechové taktiky:

Povození na kolotoči – sprcha otázek

Znejištování

Odnímání důvěry

Vzbuzování protireakce

Rozhovor s obětí

- Empatické aktivní naslouchání (*povzbuzování, objasňování, parafrázování, zrcadlení pocitů, shrnutí, uznání, potvrzování*)
- Ujišťování o hodnotě
- Ubezpečování o dalším postupu
- Podpora a zajištění bezpečí

Krizový scénář při zjištění pokročilé šikany (3. – 5. stádium)

(zpracovala Mgr. Renata Ježková)

I. Odhad závažnosti onemocnění

- **chování, spolupráce, vztahy, celková atmosféra**
(„dusná atmosféra“, strach, napětí, nesvoboda; souhlas s jednáním a normami agresorů, obviňování oběti, bagatelizace nebo popírání násilí, nespolupráce svědků, popírání, odmítání vypovídat ze strachu z následků, ustrašenost oběti – popírání násilí, sebeobviňování)
- **závažnost a četnost agresivních projevů**
(brutální projevy výsledkem delšího vývoje šikanování, i psychické formy psychoteroru)
- **doba, po kterou šikanování probíhá**
(z výpovědí – déle než tři měsíce – rozvinutější forma)
- **počet obětí a agresorů**
(větší počet A i O – náznak nastolení destruktivních skupinových norem)

Při odhadu závažnějších forem a stádia šikanování je závazný krizový plán, který upravuje:

- způsob ochrany oběti/-í
- povinnosti pedagogických pracovníků a jejich jednotný postup
- žádost o vstup specializovaného servisního zařízení
- zajištění součinnosti – technické a organizační podmínky, příp. personální
- zajištění a koordinace informačních toků
- opatření – školní řád, klasifikační řád, pracovní řád, příp. podle § OZ, § TZ
- způsob další práce se třídou, s jednotlivými aktéry

II. Strategie vyšetřování

- **zajištění bezpečí oběti, příp. informátora**
- **zvýšení pedagogického dozoru na rizikových místech, v rizikových situacích**
- **chránit a zabránit prozrazení informátora**
- **rozhovor s informátory, obětí – dokumentace poskytnutých prvotních údajů, důkazů**
- **kontaktování externího servisního zařízení – odborník na vyšetřování šikany, policie**

- poskytnutí dosavadních dostupných informací, zajištění organizačních podmínek vyšetřování – místnost, součinnost)

III. Závěry vyšetřování

- součinnost s dalšími subjekty – kompetenční mapa / co, kdo, kdy a jak
- **zajištění ochrany oběti, resp. informátora** (pravidelná setkání, telef. kontakt, zajištění odb. péče, cílené sledování oběti, docházky, stanovení ochránců oběti)
- prokázání a usvědčení agresorů, přiznání
- **jednání výchovné komise** (viz scénář zasedání výchovné komise)- **realizace opatření**
- **oznámení o potrestání agresorů** před celou třídou – vyjádření stanoviska a postoje školy
- **léčba skupiny** - intervenční program ve spolupráci s odborníky, restrukturalizace třídy nejčastěji rozbití stávající skupiny
  - vždy vyloučit ze skupiny jádro agresorů
  - sestavit nově konstelaci žáků – pozitivní tendence, přítomnost „hvězdy“
  - realizace vnějšího nátlaku – kázeňská opatření, výchovná opatření
  - spolupráce se servisními zařízeními

3.7. POPLACHOVÝ PLÁN – při výbuchu skupinového násilí

Při výbuchu šikanování – školního lynče- dochází k okamžitému uplatnění závazného předem zpracovaného a ověřeného postupu pracovníků školy, který upravuje:

- základní opatření pro zastavení násilí a ochrany oběti; strukturu zjištění skutečností a popis situace
- způsob a zajištění organizačních podmínek
- úkoly konkrétních pověřených osob
- dostupnost aktualizovaných kontaktů na zákonné zástupce žáků, OSPOD, Policii ČR a servisní zařízení
- způsob a zajištění informačních toků

metodické východisko pro účinnou pomoc

- **překonání šoku pedagoga**
- **bezprostřední záchrana oběti**

- **zvláštní organizační opatření (strategie se týká všech žáků ve třídě)**
- **rozhovor s informátory a oběťmi**
- **nalezení vhodných svědků**
- **individuální, příp. konfrontační rozhovory se svědky**
- **ochrana oběti**
- **rozhovor s agresory, příp. konfrontace mezi nimi**

Blíže k jednotlivým krokům:

vzhledem k věku, odhadu závažnosti onemocnění nutno použít tvrdší a hlavně vysoce odborný postup

nutné: poplachový – krizový scénář /kdo, co, kdy, kde, jak, s kým/

- zastihnout agresory nepřipravené
- provedení individuálních rozhovorů se všemi přítomnými žáky – organizačně zabránit domlouvání
- okamžitý zásah ve spolupráci s kolegy

krizový scénář pro „lynč“

a, interní ochrana

1. první kroky pomoci
2. organizace podmínek pro vyšetřování
3. vyšetřování
4. léčba

1. první kroky pomoci

- zvládnutí vlastního šoku (emoce a jednání)
- zastavit skupinové násilí
- poskytnout oběti nejnnutnější pomoc (láska, soucit, odvaha)
- přivolat pomoc způsobem dle předem vypracovaného scénáře

2. organizace podmínek pro vyšetřování:

1. zalarmovat další pedagogy a domluvit se s nimi o spolupráci při vyšetřování (nenechat žáky ani chvíli bez dozoru) – *způsob, personální zajištění, kompetence, koordinace*
2. zabránit domluvě na křivé skupinové výpovědi – *způsob zajištění /rozdělení skupiny-personální zajištění, prostorové zajištění, koordinace*
3. pokračovat v pomoci a podpoře oběti - vyhledat lékařskou pomoc, oznámit rodičům - *personální zajištění, způsob sdělení, obsah*
4. ohlásit celou věc policii – *personální zajištění, obsah, způsob*

3. vyšetřování

cíl: přesné zmapování situace:

1. co se stalo ? co tomu předcházelo?
2. co kdo dělal ? jak to dělal?
3. co dělali ti, co nic nedělali?
4. co jsi dělal/a ty?
5. komu se co stalo?

zásady:

1. zásadně nekonfrontovat oběť s agresorem
2. zabránit domluvě pachatelů
3. zabránit zinscenování křivé výpovědi
4. využít momentu překvapení – rychlost, důslednost, jednotnost
5. nechat rozhovory s agresory nakonec
6. dokončit vyšetřování tentýž den

postup vyšetřování

globální strategie - všichni

1. rozhovor s informátory
2. nalezení vhodných svědků
3. individuální /konfrontační rozhovory se svědky
4. rozhovor s agresory, konfrontace mezi agresory

b, externí ochrana

1.úprava toků informací - jednotné prohlášení dle zpracovaných zásad krizové komunikace

Krizový scénář – práce se třídou

(zpracovala: Mgr.Renata Ježková)

Informace (informátor, kdokoliv kdo na problém upozorní)

Struktura pásma (např.: diagnostický program Mgr. R. Ježkové: „Neubližuji mi!“, který mapuje vztahy ve třídních klimatech, *popř. je možné zvolit i jiný typ programu pro práci se třídou např. vrstevnický program Nory Martinové, Rychnov na Kněžnou – viz časopis Prevence, apod.*

! Odhad závažnosti onemocnění – zvážit stádia (počáteční, pokročilé, neobvyklá forma šikany)

4 kritéria:

- e) **způsob chování a vypovídání obětí a svědků**, je to moje pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním (viz tabulka),
- f) **závažnost a četnost agresivních projevů**,
- g) **čas** – jak dlouho šikanování trvá,
- h) **počet agresorů a obětí**.

Oznámení vedení školy, nástin řešení a vymezení rolí (kdo, co bude dělat – jednotný postup).

!! Správné řešení u případů šikanování mezi dětmi a mládeží záleží na Vaší jednotnosti a důslednosti.

Popis pásma mapující vztahy v třídním klimatu:

1. techniky – mapující klima ve třídě (ŠMP)

- výběr technik cílených pro tuto problematiku (např.: Jména, Přezdívky, Had, Místa si vymění, Ruce, Loď, Tiché řady, Míček: Co mám /nemám rád(a)), apod.

2. sociometrie (ŠMP, VP)

- zvláštní místnost

- individuální práce se žáky

3. práce se třídou (komunitní kruh) (ŠMP, VP, ŠSP) za účasti TU

- pojmenování problému ve třídním klimatu

4. Vypracování závěrečné zprávy(ŠMP, VP)

- důvěrná
- popis I., II., III. části pásma k mapování vztahů
- závěr
- doporučení, rizika, odkaz na metodický pokyn MŠMT ČR čj.: 28275/200-22

5. Info a diskuze TU, ŠMP, VP, VŠ

- popis dění ve třídě
- kroky k řešení
- role pedagoga

6. Kulatý stůl „INFO“ (ŠMP, VP, VŠ)

- schůzka s pedagogy, kteří ve tř. učí – seznámení s problematikou
- pedagogický sbor

7. Schůzka s rodiči (VŠ – písemná forma)

- „mimořádná“
- účast TU, VP, ŠMP, VŠ
- seznámení se problémem (obecně) ne jmenovitě!
  - pokud má zákonný zástupce zájem mluvit vždy individuálně se zákonným zástupcem o jeho dítěti

8. Výchovní komise

- písemná forma vyzvání
- struktura - viz

Nástin struktury výchovné komise:

- Úvod, přivítání – *vedení školy*
- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – *vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)*
- Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – *vedení školy*
- Vyjádření zákonných zástupců

- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – *vedení školy*
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - *TU*
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - *TU*
- ***Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou - vedení školy***

Pozn. zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.

Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli) podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

9. Práce se třídou

PREVENCE: bezpečné klima, kamarádské vztahy – charta třídy: nastavení pravidel (spolupráce učitel + žáci)

- třídnické hodiny, výuka,
- výlety,
- adaptační pobyty.

Kyberšikana

Bezpečnostní plán – jak předcházet kyberšikaně

Začlenit témata spojená s rizikovým chováním na internetu do výuky a do třídnických hodin

Posilovat empatii mezi žáky

Pracovat na klimatu třídy, školy

Vést k úctě k druhým lidem

Dávat žákům pozitivní zpětnou vazbu

Vytvářet dobré vztahy mezi žáky i kolegy

Důsledně zakročit vůči individuálním projevům agrese

Vzdělávat pedagogy

Podporovat pozitivní využívání technologií

Pracovat na povědomí žáků o rizikovém chování na internetu

V případě podezření na kyberšikanu

Zabývat se kyberšikanou vždy

V závažnějších případech kyberšikany (kdy naplňuje skutkovou podstatu trestného činu) škola kontaktuje policii ČR

Informovat zasažené žáky o výsledcích šetření ve škole a udělených trestech

Spolupráce s rodiči, s institucemi a orgány státní správy (vč. Ohlašovací povinnosti)

Odhad závažnosti a formy šikany

Získání důkazů

Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi

Nalezení vhodných svědků

Individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory)

Ochrana oběti

Spolupráce s rodiči, s institucemi a orgány státní správy (vč. Ohlašovací povinnosti)

Realizace následných preventivních opatření

